

**ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОНСУЛЬТАТИВНОЇ СЛУЖБИ РЕГІОНУ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АПК**

Розглядається роль інформаційно-консультативних служб у розвитку АПК, сформована концепція формування інформаційно-консультативної служби АПК.

Ключові слова: інформаційно-консультативна служба, дорадництво, підтримка сільського господарства.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві розвиток більшості сфер діяльності значною мірою визначається тим, наскільки ефективно організовано їх інформаційне забезпечення; нові інформаційні та комунікаційні технології відіграють вирішальну роль. Відповідно конкурентоспроможність окремих галузей багато в чому залежить від рівня розвитку інформаційної інфраструктури. Інформатизація є одним з найважливіших напрямів освоєння наукових досягнень у виробництві та підвищення ефективності інноваційного процесу. В агропромисловому комплексі більшості країн світу теза «навчання через все життя» активно реалізується через систему інформаційно-консультаційної служби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами формування інформаційно-консультаційних служб в АПК займалися ряд науковців, зокрема: Муравйова Н. А., Молодих В. А., Кузьменко І. П., Василівський М., Асаул А.Н. та ін. В їхніх роботах приділена велика увага розвитку дорадчих служб в сільському господарстві, однак кожний регіон має свої певні особливості функціонування, що зумовлює існування певних особливостей формування інформаційно-консультаційних служб в АПК. Ці питання поставлені в основу і даного дослідження.

Метою публікації є обґрунтування значення розвитку і формування інформаційно-консультаційних служб в АПК на прикладі Вінницької області.

Виклад основного матеріалу. Завдання інформаційно-консультаційної служби полягає в тому, щоб навчити людей отримувати інформацію і нею користуватися. Основна роль інформаційно-консультаційної служби в сільськогосподарській діяльності полягає в тому, щоб надавати допомогу фермерам у прийнятті правильних рішень, які, у свою чергу, допоможуть їм найкращим чином досягти бажаних результатів. Оскільки основу підвищення ефективності розвитку виробництва складає прийняття оптимальних управлінських рішень та впровадження нової техніки і прогресивних технологій сільськогосподарськими товаровиробниками [1].

У зв'язку з цим, проведення економічних реформ вимагає систематизації знань у галузі формування системи інформаційних комунікацій. Інформаційні проекти поступово стають інструментом комунікаційної політики і у сфері агропромислового комплексу, в якій повинно бути збалансовано взаємодію ринкових і державних компонентів, шляхом розробки цілісної соціально орієнтованої стратегії розвитку. Однією з головних проблем державної політики у галузі інформатизації в регіональному аспекті слід вважати побудову регіональних ланок загальнодержавної інформаційно-комунікаційної системи. Це дозволить не тільки створити сучасну організаційно-технологічну базу реалізації регіональної політики, але і, перебудувавши відповідним чином всю інформаційну сферу, вдосконалювати взаємини, а, отже, підвищити ефективність функціонування всіх ланок агропромислового комплексу [2].

У зв'язку з цим проблема інформаційно-консультаційного забезпечення агропромислового комплексу розглядається, в першу чергу, як один з інструментів реформування АПК. В даний час для сільських товаровиробників набагато важливіше, ніж це

було потрібно раніше, отримати своєчасну, кваліфіковану інформаційну і консультаційну допомогу, щоб своєчасно адаптувати виробництво до змін зовнішніх факторів [3].

Місія створюваної в АПК Вінницької області інформаційно-консультаційної служби полягає у сприянні розвитку аграрного виробництва і поліпшенню соціально-економічних умов життя на селі шляхом формування системи інформаційної, консультаційної та навчальної підтримки господарюючих суб'єктів АПК і інших галузей, інфраструктури села та сільського населення, що дозволяє поширювати знання, надавати технічну допомогу та виконувати інші пов'язані з цим послуги зацікавленим особам.

Стратегічні і тактичні завдання, спрямовані на досягнення поставленої мети щодо створення інформаційно-консультаційної служби в АПК Вінницької області представлені на рисунку 1.

Основоположними принципами діяльності інформаційно-консультаційної служби, на наш погляд, є принцип комплексності надаваних послуг; принцип супроводу реорганізації; принцип активізації внутрішнього потенціалу колективу; територіальний підхід.

Враховуючи важливість досвіду консультаційних структур для Вінницької області в питаннях надання послуг за територіальним принципом, і беручи до уваги досвід та рекомендації регіонів, спрямовані на сталий розвиток сільської місцевості, нами пропонується наступна методика роботи з адміністраціями районів і сільських рад, комерційними організаціями та підприємствами.

Технологія роботи передбачає наступні шість етапів:

1. Зустріч керівників інформаційно-консультаційної служби з господарським активом району з метою висвітлення тенденцій розвитку села і регіону, концентрації уваги на необхідності сучасних знань у розвитку виробництва та можливості отримання консультаційної допомоги.

2. Проектно-аналітичний семінар з пошуку нових напрямків розвитку регіону є активною формою освоєння знань та підвищення особистої ініціативи керівників і фахівців.

3. Навчання керівників і спеціалістів сільськогосподарських організацій з метою підвищення їх професійної компетентності. Навчання має організовуватися із застосуванням активних форм: семінарів, круглих столів, ділових ігор і т.д. Особливість бізнес навчання - навчальне консультування під кінцевий результат (розробку бізнес-плану власного підприємства).

4. Індивідуальна робота з комерційними організаціями, підприємствами, документаційний та мотиваційний супровід, що передбачають надання консультаційних послуг для керівників і спеціалістів сільськогосподарських організацій. До найбільш типових тематик консультацій відносяться: зміна Статуту організації, складання плану фінансового оздоровлення підприємства, централізація паїв і землі, розробка інвестиційних проектів, питання мотивації кадрів т.д.

5. Виявлення внутрішніх ресурсів кадрового потенціалу за допомогою атестації, що дозволить ефективно сформулювати кадрову політику сільськогосподарського підприємства.

6. Громадські консультації щодо вирішення проблем, що припускають консультації керівників і спеціалістів сільськогосподарських підприємств району групою фахівців інформаційно-консультаційної служби (економіста, технолога, маркетолога, юриста, психолога і т.д.).

Велике значення при створенні інформаційно-консультаційних служб надає система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців-консультантів. Консультант повинен допомогти клієнту впоратися з наявною у нього проблемою, застосовуючи різноманітні творчі методи пошуку можливих рішень. Тому консультант даної служби - це не тільки кваліфікований і досвідчений фахівець, велике значення для нього грають особисті якості, характер, вміння знаходити спільну мову. Консультант виступає в ролі нейтрального спостерігача, і при цьому він завжди більш інформований, тому що поєднує в собі вченого і людину здатну розвивати нові ідеї. [3]

Рис. 1. Стратегічні і тактичні задачі по створенню інформаційно-консультативної служби в АПК Вінницької області

Використання даної технології, з урахуванням світових тенденцій розвитку консалтингу, дозволить регіональній інформаційно-консультаційній службі сприяти реалізації стратегічних напрямів розвитку районів та області.

В організаційному і економічному плані інформаційно-консультаційну службу АПК обласного та районного рівнів слід розглядати як єдину комплексну інтегровану систему, що служить для реалізації політики адміністрації Вінницької області в сфері розвитку сільських територій, підвищення ефективності та стійкості агропромислового виробництва на основі освоєння досягнень науково-технічного прогресу, передового виробничого досвіду.

Інформаційно-консультаційна служба повинна мати цілеспрямований та організаційно оформлений характер, сприяти прискоренню науково-технічного прогресу, раціонального ведення сільського господарства, сприяти сталому розвитку сільської місцевості, надавати допомогу людям, зайнятим в сільськогосподарському виробництві, у вирішенні їхніх економічних і соціальних проблем, розвиваючи та удосконалюючи інформаційне та консультаційне обслуговування сільського населення. На цьому етапі формування пропонується дворівнева система, що складається з обласного та районних інформаційно-консультаційних центрів (рис. 2).

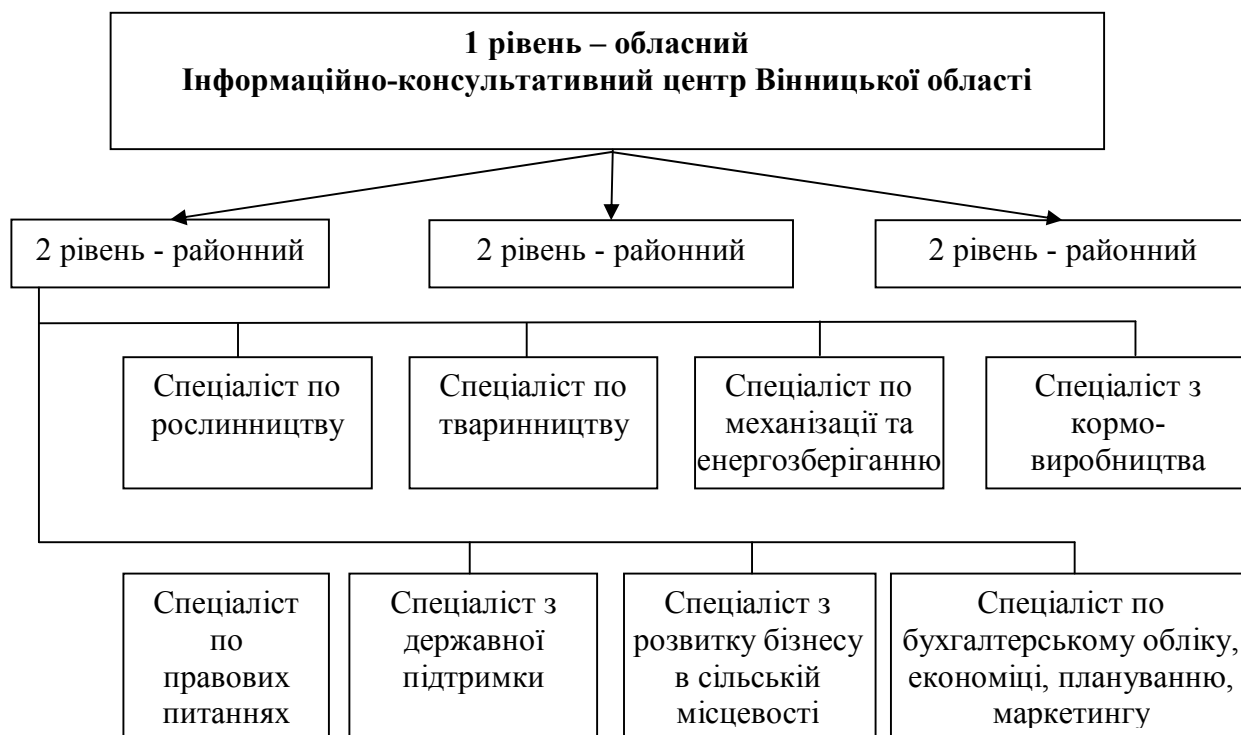

Рис. 2. Структура інформаційно-консультаційної служби Вінницької області

Ефективному розвитку консультаційної діяльності, удосконалення форм і методів роботи консультантів буде сприяти щорічне анкетування сільських товаровиробників за кількістю та якістю послуг, що надаються. При цьому зауваження та пропозиції обов'язково повинні враховуватися при плануванні діяльності консультаційної служби, підготовці інформаційного матеріалу, проведенні консультаційних семінарів [4].

Цільова програма розвитку інформаційно-консультаційної служби може реалізовуватися за рахунок наступних фінансових джерел: кошти федерального бюджету - 40%; кошти обласного бюджету - 30%; кошти бюджетів муніципальних утворень - 20%, кошти отримані від реалізації платних послуг - 10%.

Висновок. Реалізація основних положень концепції дозволить: створити в регіоні інформаційно-консультаційну службу, яка функціонує в єдиному інформаційно-правовому просторі, орієнтовану на підвищення ефективності виробництва і яка є одним з основних інструментів реалізації регіональної державної агропродовольчої політики; забезпечити консультування сільгосптоваровиробників з широкого кола питань і, в першу чергу, з організації та управління виробництвом; активізувати роботу по збору, апробації та надання допомоги сільгосптоваровиробникам в освоєнні інноваційних розробок, що дозволяють перевести виробництво на більш високий рівень розвитку; організувати безперервний процес формування та актуалізації баз даних, що задовольняють запити клієнтів у реальному режимі часу по всьому спектру їх зацікавленості; підвищити відповідальність за надані послуги на основі введення механізму страхового захисту і системи підтвердження якості інноваційних розробок вимогам сільгоспвиробників тощо.

Література

1. Муравьева Н. А. Информационно-консультационное обеспечение АПК России: тенденции становления и современное состояние / Н. А.Муравьева.// Социально-экономические явления и процессы. - № 3 (015). - 2009. – С. 70-73
2. Молодых В. А., Кузьменко И. П. Информационно консультационное обеспечение АПК / В. А. Молодых, И. П. Кузьменко // Вестник СевКавГТУ, Серия «Экономика». – №1 (12). – 2004

3. Veselovsky, M. J. Information and Advisory Service APC in Russia: Theory and practice /M. J. Veselovsky. – Moscow: Federal State «Rosinformagroteh», 2002. – 228 p.

4. Асаул, А. Н. Создание знания и информационной инфраструктуры субъектов предпринимательства / А. Н. Асаул, Е. И. Рыбнов, О. А. Егорова, Т. М. Левченко. – СПб.: АНО «ИПЭВ». – 2010. – 254 с.

Summary

The role of information and advisory services in the development of AIC, formed the conception of information and advisory service AIC Vinnytsia region.

Key words: *information and advisory service, counseling, support for agriculture*